

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Jany Brothánkové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **FAU s.r.o.,** se sídlem Pekařská 79A, Opava, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel,** se sídlem Budějovická 7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 539-4/2017-900000-302, v řízení o kasační stížnosti stěžovatele: **KONREO, v.o.s.,** insolvenční správce žalobce, se sídlem Dobrovského 1310/64, Brno, zast. JUDr. Alfrédem Šrámkem, advokátem, se sídlem Českobratrská 2, Ostrava, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2017, č. j. 22 Af 56/2017 - 38,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 9. 2017, č. j. 22 Af 56/2017 - 38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se společnost KONREO, v. o. s. (dále také „stěžovatel“), insolvenční správce úpadce FAU s. r. o. (dále také „žalobce“), domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen krajský soud), kterým byla dle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.), odmítnuta žaloba žalobce podaná dne 29. 5. 2017 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 539-4/2017-900000-302. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobu podala osoba zjevně neoprávněná. Krajský soud konstatoval, že usnesením krajského soudu ze dne 14. 12. 2016, č. j. KSOS 39 INS 23265/2016-A53, byl na majetek žalobce prohlášen konkurz a byl ustanoven insolvenční správce. Účinky prohlášení konkurzu nastaly dnem 14. 12. 2016. Okamžikem prohlášení konkurzu přešlo na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou, a dlužník (žalobce) tedy tímto okamžikem pozbyl aktivní legitimaci k podání žaloby. Podal-li proti rozhodnutí žalovaného žalobu dlužník (žalobce), nikoli insolvenční správce, podala žalobu osoba neoprávněná.

[2] Ve včas podané kasační stížnosti uplatňuje stěžovatel důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost usnesení o odmítnutí návrhu. Stěžovatel souhlasí se závěrem

krajského soudu, že k podání žaloby byl oprávněn insolvenční správce společnosti FAU s. r. o., oproti krajskému soudu má však stěžovatel za to, že žalobu ze dne 29. 5. 2017 podal insolvenční správce a nebyl proto důvod pro odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Žaloba byla podána prostřednictvím advokáta JUDr. Alfréda Šrámka a přílohou žaloby byla plná moc ze dne 10. 1. 2017, kterou zmocnitel společnost KONREO v. o. s. z titulu insolvenčního správce společnosti FAU s. r. o. zmocnila advokáta JUDr. Alfréda Šrámka k úkonům *„ve věci správy spotřebních daní vůči zmocniteli, jakož i v řízeních navazujících a souvisejících, včetně řízení ve správním soudnictví.“* O tom, že zmocnitelem JUDr. Šrámka byl insolvenční správce KONREO nikoli FAU s. r. o., svědčí dle stěžovatele také ta skutečnost, že prostřednictvím uvedené plné moci společnost KONREO, v. o. s., insolvenční správce, ratihabovala veškerá jednání, která JUDr. Alfréd Šrámek v zastoupení společnosti FAU s. r. o. učinil v předmětné věci v době od 14. 12. 2016, kdy byl společnosti FAU s. r. o. ustanoven insolvenční správce, ke dni udělení zmocnění. K takové ratihabici nebyla oprávněna společnost FAU s. r. o., ale právě insolvenční správce. Stěžovatel tvrdí, že žaloba ze dne 29. 5. 2017 byla JUDr. Alfrédem Šrámkem podána v zastoupení insolvenčního správce, tedy společnosti KONREO , v. o. s., která byla aktivně legitimovaná k podání žaloby.

[3] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Souhlasí se závěrem krajského soudu, že žalobu podala společnost FAU s. r. o. jako osoba zjevně neoprávněná.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatel je ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. řádně zastoupen.

[5] Kasační soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[6] V dané věci je nesporné, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 12. 2016, č. j. KSOS 39 INS 23265/2016-A53, byl zjištěn úpadek dlužníka FAU s. r. o., na jeho majetek byl prohlášen konkurs a insolvenčním správcem byla ustanovena KONREO, v. o. s. Účinky prohlášení konkursu nastaly dnem 14. 12. 2016. Předmětná žaloba byla podána ke krajskému soudu dne 29. 5. 2017; mezi účastníky řízení rovněž není sporné, že předmět žaloby souvisí s majetkovou podstatou dlužníka a k jejímu podání byl oprávněn jedině insolvenční správce, tedy společnost KONREO v. o. s. Spornou je otázka, zda správní žalobu podal insolvenční správce, tedy společnost KONREO v. o. s., jak tvrdí stěžovatel, nebo ji podala společnost FAU s. r. o., jak usoudil krajský soud.

[7] Ze soudního spisu zdejší soud ověřil, že dne 29. 5. 2017 byla podána ke krajskému soudu žaloba proti rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 3. 2017, č. j. 539-4/2017-900000-302. V žalobě byla jako žalobce označena společnost FAU s. r. o., zastoupena JUDr. Alfrédem Šrámkem, advokátem, který žalobu podepsal. K žalobě byla připojena advokátní plná moc včetně ratihabice, kterou zmocnitel společnost FAU s. r. o. zastoupena insolvenčním správcem, společností KONREO, v. o. s., zastoupenou ohlášeným společníkem JUDr. Lukášem Zrůstem, BA (Hons), LL.M., MBA, zmocňuje advokáta

pokračování

JUDr. Alfréda Šrámka ke všem právním úkonům ve věci správy spotřebních daní vůči zmocniteli, jakož i řízení navazujících a souvisejících, včetně řízení ve správním soudnictví. V plné moci je dále uvedeno, že zmocnitel výslovně schvaluje veškerá právní jednání, jež byla ze strany zmocněnce v zastoupení zmocnitele učiněna v době od 14. 12. 2016, kdy byl zmocniteli usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 12. 2016, č. j. KSOS 39 INS 23265/2016-A53, ustanoven insolvenční správce, ke dni udělení zmocnění. Plnou moc podepsal za zmocnitele JUDr. Lukáš Zrůst, BA (Hons), LL.M., MBA (ze záznamu v obchodním rejstříku zdejší soud ověřil, že jde o společníka v dané době oprávněného samostatně jednat za společnost KONREO, v. o. s.). K žalobě se na výzvu krajského soudu vyjádřil žalovaný, který ve svém vyjádření ze dne 19. 7. 2017 označil jako žalobce společnost FAU s. r. o., v konkursu, zastoupenou advokátem JUDr. Alfrédem Šrámkem, a uvedl údaj o insolvenčním správci žalobce - společnosti KONREO v. o. s.

[8] Dle názoru Nejvyššího správního soudu v posuzované věci nejde o případ, kdy je nesporné a nepochybné, že žalobu podala osoba zjevně neoprávněná. Jako žalobce je sice v žalobě označena společnost FAU s. r. o. zastoupena advokátem JUDr. Alfrédem Šrámkem, z dalších okolností však vyplývají skutečnosti, které mohou nasvědčovat spíše tomu, že žalobce byl v žalobě pouze nesprávně označen, nikoli tomu, že žalobu podala osoba zjevně neoprávněná. Žalobu za žalobce podepsal JUDr. Alfréd Šrámek a jeho prostřednictvím byla žaloba podána soudu. JUDr. Alfréd Šrámek byl k zastupování v dané věci zmocněn plnou mocí ze dne 10. 1. 2017; tato byla přiložena k žalobě. Uvedená plná moc dle názoru Nejvyššího správního soudu může vzbuzovat pochybnosti, pokud jde o osobu zmocnitele. Podle plné moci je zmocnitelem: „FAU s. r. o., zastoupena insolvenčním správcem, společností KONREO, v. o. s., zastoupena ohlášeným společníkem JUDr. Lukášem Zrůstem, BA (Hons), LL.M., MBA.“ Insolvenční správce má jako zvláštní procesní subjekt vůči úpadci samostatné postavení a nelze jej bez dalšího považovat za zástupce úpadce, proto uvedená formulace v plné moci může nasvědčovat spíše závěru, že zmocnitelem je společnost FAU s. r. o. Na druhé straně v dalším ujednání v plné moci zmocnitel dodatečně schvaluje právní jednání, která byla zmocněncem JUDr. Šrámkem učiněna v zastoupení zmocnitele od okamžiku ustanovení insolvenčního správce, tj. ode dne 14. 12. 2016. V tomto směru je třeba dát za pravdu stěžovateli, že takové dodatečné schválení by logicky měl učinit insolvenční správce, tedy společnost KONREO v. o. s., na kterou okamžikem prohlášení konkursu přešla dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka, nikoliv sám dlužník. Z toho je zřejmé, že plná moc obsahuje logický rozpor mezi označením zmocnitele a tím, kdo reálně mohl dodatečně uznat jednání zmocněnce učiněné v zastoupení dlužníka FAU s. r. o. po prohlášení konkurzu. Nutno poukázat i na další rozpor v plné moci, a to, že plnou moc za zmocnitele podepsal nikoliv dlužník FAU s. r. o., ale JUDr. Lukáš Zrůst, BA (Hons), LL.M., MBA, společník KONREO, v. o. s., insolvenčního správce FAU s. r. o.

[9] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že v projednávané věci jsou pochybnosti o osobě žalobce a není zřejmé, v zastoupení koho podal JUDr. Šrámek dne 29. 5. 2017 předmětnou žalobu, zda v zastoupení úpadce, jak jednoznačně krajský soud dovodil, či insolvenčního správce.

[10] V řízení před krajským soudem byl proto na místě postup podle § 37 odst. 5 s. ř. s., tzn. krajský soud měl prostřednictvím právního zástupce žalobce cestou výzvy k odstranění vad podání tyto nesrovnalosti odstranit, nikoli ihned přistoupit k odmítnutí žaloby (k uvedenému srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 77/2005 – 51 ze dne 3. 4. 2007, resp. č. j. 9 Afs 31/2012 – 20, ze dne 9. 8. 2012).

[11] Nejvyšší správní soud v této souvislosti upozorňuje rovněž na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, dle které platí, že označí-li insolvenční správce jako žalobce úpadce, i když je z žaloby patrno, že ji podal z titulu své správcovské funkce, jde o vadu podání (vadu v označení účastníka řízení), k jejímuž odstranění je třeba správce vyzvat postupem podle § 43 o. s. ř. (srovnej usnesení NS ze dne 30. 4. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1566/96, publ. v Soudní judikatura, číslo sešitu: 5/97, označení: SJ 44/97).

[12] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v dané věci nebyly naplněny podmínky pro odmítnutí návrhu, uvedené v § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť nebylo bez pochybností možno dovodit, že návrh byl skutečně podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou.

[13] Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěr o aktivní věcné legitimaci je otázkou existence podmínek řízení. K posouzení důvodnosti žaloby soud může přistoupit jen tehdy, byla-li včas podána přípustná žaloba osobou k tomu oprávněnou a pokračování v řízení nebrání neodstraněné vady žaloby nebo nedostatek podmínek řízení (srovnej např. rozsudek NSS sp. zn. 8 Aps 6/2007). V dané věci je nesporné, že byl prohlášen konkurs na majetek FAU s. r. o. s účinky prohlášení ke dni 14. 12. 2016 a byl ustanoven insolvenční správce; žaloba byla podána dne 29. 5. 2017. Dle § 249 odst. 1 insolvenčního zákona „*Není-li zákonem stanoveno jinak, je osobou oprávněnou k podání žaloby nebo jiného návrhu k vymožení nároku dlužníka včetně jeho zajištění, který se týká majetkové podstaty, po prohlášení konkursu pouze insolvenční správce; návrh podaný jinou osobou soud zamítne.*“, přičemž pro potřeby správního soudnictví bude třeba formu rozhodnutí modifikovat, neboť návrh podaný jinou osobou správní soud nezamítá podle věty poslední citovaného ustanovení (neboť nerozhoduje meritorně), ale odmítá jako návrh podaný osobou zjevně k tomu neoprávněnou. Výhradní oprávnění insolvenčního správce podávat žaloby ohledně nároků dotýkajících se majetkové podstaty tedy vyplývá přímo z citovaného ustanovení insolvenčního zákona a je nepochybné, že jen jemu svědčí oprávnění podat ve věci žalobu. Pokud by žalobu skutečně podal dlužník, podala by ji osoba zjevně neoprávněná a krajský soud by postupoval v souladu se zákonem, pokud by ji odmítl. Uvedenou otázkou se zdejší soud zabýval rovněž v rozhodnutí č. j. 1 Afs 55/2004 – 98 ze dne 13. 7. 2005, ve kterém uvedl*: „Pro oblast civilního řízení soudního konstatoval Nejvyšší soud pod bodem XXIII. stanoviska R 52/98, že úpadce prohlášením konkursu neztrácí způsobilost být účastníkem řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty, ani způsobilost procesní. Žalobu o těchto nárocích, podanou úpadcem po prohlášení konkursu, je třeba zamítnout proto, že dispoziční oprávnění k majetku konkursní podstaty přešla na správce konkursní podstaty, tj. pro nedostatek aktivní věcné legitimace. Toto řešení je přiléhavé pro civilní řízení soudní, nikoliv však pro správní soudnictví. Soudní řád správní obsahuje totiž v § 46 odst. 1 písm. c) speciální ustanovení, podle něhož soud odmítne usnesením návrh podaný osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Jestliže úpadce v důsledku ztráty dispozičních oprávnění k majetku, který je součástí konkursní podstaty, není podle § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkursu a vyrovnání ani oprávněn k podání žaloby – kteréžto oprávnění*

pokračování

přechází výlučně na správce konkursní podstaty –, je namístě jeho žalobu ve správním soudnictví odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. jako návrh osoby k němu zjevně neoprávněné.

[14] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšším správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je při novém projednání věci vázán právním názorem zdejšího soudu; v novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu